

La frase del dia

“De lliçons, ni una. M’he dedicat des que ha començat la pandèmia a salvar vides, a estar al costat de la gent”

Quim Torra, PRESIDENT DE LA GENERALITAT

El conte

Lluís Muntada

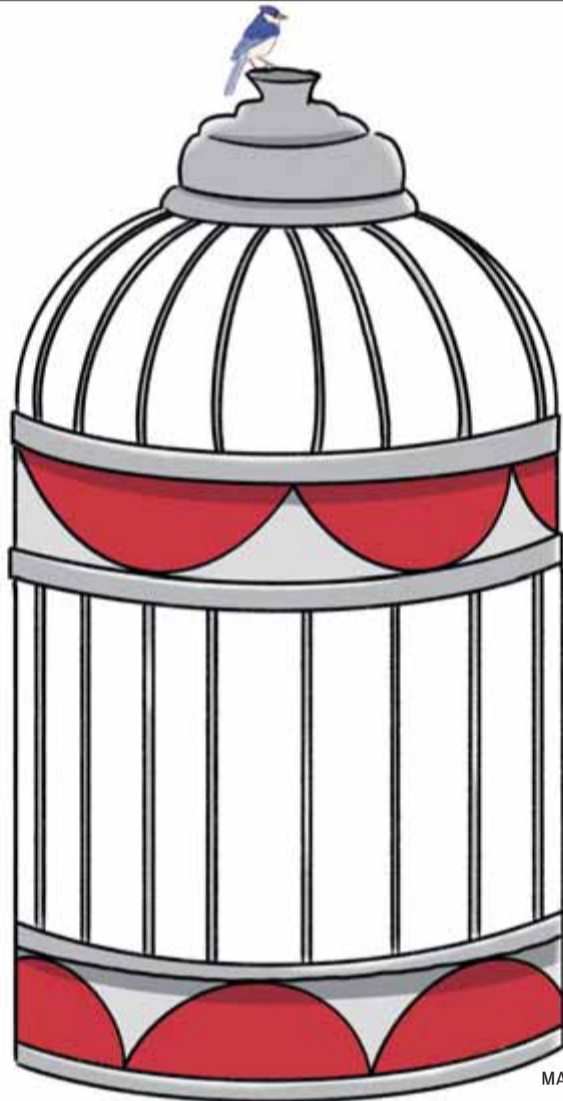
Ulisses

Ja veia que els desterraments que van patir els escriptors Ovidi o Carro Levi –per posar dos exemples– eren un model de privació de llibertat molt greu. Però, ingenu de mi, pensava que, en paral·lel, aquells desterraments havien tingut la compensació d’augmentar el temps de dedicació d’aquells dos escriptors a la lectura i a l’escriptura. Atrapat en aquesta sinia urgent en què el moviment de la roda quotidiana d’obligacions justifica un nou moviment de la roda quotidiana de més obligacions, va arrelar a dins meu la idea que un període de guaret (un confinament o una malaltia suau, posem per cas) podria ser una bona oportunitat per escurçar la distància entre, d’una banda, les meves ganes de llegir i escriure, i de l’altra, el temps real per poder-m’hi dedicar. Directament absurd, vaig oblidar dos principis bàsics. El primer: la història incondicionada no existeix. I un llegeix i escriu precisament perquè no plora i perquè és capaç de doblegar els condicionants (les “traves necessàries”, per dir-ho amb la poètica de Josep Carner a la mà) i per transformar en literatura tot el que toca des de la seva circumstància concreta, la que precisament el fa faedor, ja sigui desterrat a Èboli, allunyat de la seva Roma estimada, o apressat pel defici de la seva particular i humana comèdia entre Flaça i Barcelona. I segon. Vaig oblidar que un confinament és com posar un depredador (tu mateix) a dintre d’una gàbia on ja hi ha un altre depredador (que ets tu mateix, però escindit). En la soledat buida d’un temps sense cap altre projecte que el de deixar passar el temps –no és cap altra cosa que això, un confinament–, tu t’escrites amb tu abans de saltar-te a la jugular.

Durant aquestes tres setmanes m’he empassat tota la filmografia d’Ingmar Bergman. Sota la pluja que queia en un cementiri humil i encaixonat entre muntanyes esquerpes, hem acomiadat

el meu tiet més estimat. He redescobert casa meva, aquesta matriu. I he revisat infinitat de notes que durant aquests primers 55 anys de vida he anat esgrafiant al vol. Unes poques m’han servit per (des)teixir aquest text, que ja ha començat fa estona presidit per una paraula, “Ulisses”, que potser ja és més un substantiu que no pas un nom propi.

Hi ha un moment trencadís i sublim a parts iguals en què la persona que està

MARIONA

essent torturada té un poder immens sobre el torturador: el secret que el botxí vol arrancar-li. Hi ha poques coses tan ben cínicament calculades com els afusellaments a trenc d’alba, quan el dia s’inaugura i puja, una esperança segada i cegada en la llum que tot just neix. Adeu és la paraula que millor expressa la fràgil canya pensant que som, els humans. Sempre m’ha meravellat significativament que sigui Argos, el

gos fidel, el primer ésser que reconeix Ulisses quan l’heroi, envellit i espellerinat, vestit amb robes estrafolàries, trepitja de nou la pàtria després d’una odissea de vint anys. El sudari de la Verònica és per a mi el prodigi més creïble de Crist. Les paraules que més busco són terra, foc, aigua, vent, bosc i mare. Quedar-me immòbil, en això ha consistit la meva fugida. El càstig més malvat de tots els càstigs és el que Zeus va imposar a Atenea: no poder conèixer mai el goig dolorós del desig. Fa uns dies, a

“Un llegeix i escriu precisament perquè no plora i perquè és capaç de doblegar els condicionants

l’enterrament del meu tiet, vaig notar que tenia el parenostre rovellat. Entristit-se per la pèrdua i, en la mateixa invasió exacta, sentir com et puja un guèixer d’alegria per tot el temps compartit amb aquella persona. L’amor pel buit deu ser l’oposat a l’horror vacui, un imant de la refracció: les vegades que (desconeixent-ho) no hem estat traïts, les vegades que (encara que ho ignorés-sim) els altres no han deixat d’estimar-nos, les vegades que (sense saber-ho) hem deixat de morir... Ser (i no només estar) en el radi zero de les paraules d’un Ulisses que pren notes sobre aquest miracle quotidià que confirma l’existència dels miracles quotidians: la vida en totes les seves formes i perills i riscos i covardies i atreviments. Només això.

Sísif

Jordi Soler

